

WYMAGANIA EDUKACYJNE – ZAKRES TREŚCI PROGRAMOWYCH KLASA III ZAKRES PODSTAWOWY po gimnazjum rok szkolny 2020/2021

WIADOMOŚCI O EPOCE

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Określa ramy czasowe i genezę nazwy epoki: XX-lecie międzywojenne, współczesność; Wymienia głównych reprezentantów omawianych kierunków literackich.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Wymienia najważniejsze wydarzenia historyczne decydujące o charakterze epoki: XX-lecie międzywojenne, współczesność; Przyporządkuje dany utwór do określonego kierunku literackiego.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Wymienia głównych przedstawicieli życia artystycznego epoki (zagranicznych i polskich): XX-lecie międzywojenne, współczesność.</p>	<p>Uczeń:</p>
umiejętności	<p>Przyporządkuje dany utwór do danej epoki: XX-lecie międzywojenne, literatura II wojny, współczesność.</p>	<p>Podaje definicję kierunków literackich.</p>	<p>Wymienia przedstawicieli kierunków filozoficznych ; Potrafi powiązać motywy i tematy z właściwą epoką: XX-lecie międzywojenne, współczesność.</p>	<p>Wyjaśnia istotę filozofii decydujących o charakterze epoki : XX-lecie międzywojenne, współczesność Wykazuje związki między filozofią a literaturą i sztuką; Omawia zależności między literaturą różnych epok: XX-lecie międzywojenne, współczesność (uwzględnia inspiracje, konteksty).</p>

LIRYKA

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Zna podstawowe figury stylistyczne (epitet, metafora porównanie) : Bolesław Leśmian – wybór wierszy, Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna genezę utworu; Podaje definicje gatunków lirycznych; Zna podstawowe kategorie liryczne (kreacje podmiotu lirycznego, typy liryki, sytuacje liryczne) według załączonych pomocy: Bolesław Leśmian – wybór wierszy, Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert –</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna wszystkie wymagane w programie figury stylistyczne; Zna podstawowe kategorie liryczne (kreacje podmiotu lirycznego, typy liryki, sytuacje liryczne): Bolesław Leśmian – wybór wierszy, , Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szymborska – wybór wierszy,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Rozróżnia gatunki charakterystyczne dla danej epoki i twórcy; Funkcjonalnie wykorzystuje najważniejsze cytaty: Bolesław Leśmian – wybór wierszy, Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szymborska</p>

	Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy,	wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy,.	Stanisław Barańczak – wybór wierszy,.	– wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy
umiejętności	Dostrzega podstawowe elementy konstrukcji wiersza; Wskazuje podstawowe środki stylistyczne; Odczytuje tekst na poziomie znaczeń dosłownych: Bolesław Leśmian – wybór wierszy, Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy,	Rozpoznaje gatunki liryczne Dostrzega ważne dla struktury wiersza kategorie liryczne; Odnosi się do tytułu, motta, incipitu; Dostrzega najprostsze konteksty interpretacyjne: Bolesław Leśmian – wybór wierszy, Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy.	Formułuje własne opinie, refleksje o tekście; Umieszcza utwór w kontekstach interpretacyjnych; (np. historycznym, filozoficznym, literackim); Odczytuje tekst na poziomie znaczeń metaforycznych; Określa ideę, przesłanie utworu; Wskazuje środki stylistyczne: Bolesław Leśmian – wybór wierszy, Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy,	Formułuje trafne wnioski interpretacyjne; Swobodnie posługuje się pojęciami z zakresu poetyki; Określa funkcje środków stylistycznych w utworze; Określa funkcję języka w tekście; Komentuje znaczenie tytułu, motta, incipitu; Analizuje strukturę wiersza w związku z jego treścią; Formułuje wnioski interpretacyjne Dokonuje analizy porównawczej: Bolesław Leśmian – wybór wierszy, , Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy

EPIKA

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Zna (przybliżony) czas powstania utworu; Określa przynależność utworu do epoki: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i>, Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna genezę utworu; Podaje definicje gatunków epickich Zna cechy różnych gatunków epickich: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i>, Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią (U nas, w Auschwitzu ...,Proszę</i></p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna dokładną genezę utworu; Podaje precyzyjne definicje gatunków epickich: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i>, Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią (U nas, w Auschwitzu ...,Proszę państwa do gazu)</i>, Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny</i></p>	<p>Uczeń:</p> <p>Rozróżnia gatunki charakterystyczne dla danej epoki i twórcy; Funkcjonalnie wykorzystuje najważniejsze cytaty: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i>, Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z</i></p>

	<i>Pożegnanie z Marią (U nas, w Auschwitzu ....Proszę państwa do gazu), Gustaw Herling-Grudziński Inny świat, Hanna Krall Zdążyć przed Panem Bogiem, Albert Camus Dżuma.</i>	<i>państwa do gazu), Gustaw Herling-Grudziński Inny świat, Sławomir Hanna Krall Zdążyć przed Panem Bogiem, Albert Camus Dżuma.</i>	<i>świat, Hanna Krall Zdążyć przed Panem Bogiem, Albert Camus Dżuma.</i>	<i>Marią (U nas, w Auschwitzu ....Proszę państwa do gazu), Gustaw Herling-Grudziński Inny świat, Hanna Krall Zdążyć przed Panem Bogiem, Albert Camus Dżuma.</i>
umiejętności	Omawia elementy świata przedstawionego w tekście (czas, miejsce, akcję, fabułę); Streszcza główne wątki utworu; Charakteryzuje najważniejszych bohaterów: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i> , Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią (U nas, w Auschwitzu ....Proszę państwa do gazu)</i> , Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i> , Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> , Albert Camus <i>Dżuma</i> .	Interpretuje tytuł; Charakteryzuje kompozycję utworu; Ocenia postępowanie bohaterów, wartościuje ich postawę moralną; Znajduje w tekście potrzebne do danego tematu fragmenty; Określa ideę (wymowę) utworu: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i> , Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Zofia Nałkowska <i>Granica</i> , Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią (U nas, w Auschwitzu ....Proszę państwa do gazu, Bitwa pod Grunwaldem)</i> , Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i> , Sławomir Mrożek <i>Tango</i> , Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> , Albert Camus <i>Dżuma</i> .	Wskazuje elementy świata przedstawionego i określa ich funkcję w utworze; Stosuje cytaty; Rozpoznaje cechy języka, stylu, stylizacji; Uzasadnia związek danego tekstu z kierunkiem artystycznym epoki: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i> , Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią (U nas, w Auschwitzu ....Proszę państwa do gazu)</i> , Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i> , Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> , Albert Camus <i>Dżuma</i> .	Określa funkcję tła, (np. przyrody), kostiumu historycznego w tekście; Komentuje zastosowane cytaty; Określa stosunek autora do zawartego w dziele problemu (idei); Określa funkcję utworu w epoce; Wskazuje na podobieństwo motywów w różnych dziełach, w różnych epokach; Funkcjonalnie wykorzystuje wybrane cytaty: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i> , Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią (U nas, w Auschwitzu ....Proszę państwa do gazu)</i> , Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i> , Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> , Albert Camus <i>dżuma</i> .

DRAMAT

	ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	Uczeń: Zna (przybliżony) czas powstania utworu; Określa przynależność utworu do epoki; Zna wyznaczniki dramatu jako rodzaju literackiego: Sławomir Mrożek <i>Tango</i> .	Uczeń: Zna genezę utworu; Podaje definicje gatunków dramatycznych Zna cechy różnych typów dramatu; Zna elementy strukturalne spektaklu teatralnego (min. scenograf, reżyser, aktor, kompozytor): Sławomir Mrożek <i>Tango</i> .	Uczeń: Zna precyzyjną genezę utworu; Podaje dokładne definicje gatunków dramatycznych Zna cechy różnych typów dramatu; Zna elementy strukturalne spektaklu teatralnego: Sławomir Mrożek <i>Tango</i> .	Uczeń: Rozróżnia gatunki charakterystyczne dla danej epoki i twórcy; Funkcjonalnie wykorzystuje najważniejsze cytaty Sławomir Mrożek <i>Tango</i> .	
umiejętności	Omawia elementy świata przedstawionego w tekście (czas,	Interpretuje tytuł; Charakteryzuje kompozycję utworu;	Wskazuje elementy świata przedstawionego i określa ich funkcję w utworze;	Określa funkcję tła, (np. przyrody), kostiumu historycznego w tekście;	

	<p>miejsce, akcję); Streszcza główne wątki utworu; Charakteryzuje najważniejszych bohaterów: Sławomir Mrożek <i>Tango</i>.</p>	<p>Ocenia postępowanie bohaterów, wartościuje ich postawę moralną; Znajduje w tekście potrzebne do danego tematu fragmenty; Charakteryzuje strony konfliktów; Ocenia strony konfliktu; Rozumie funkcję didaskaliów; Określa ideę (wymowę) utworu Sławomir Mrożek <i>Tango</i>.</p>	<p>Wskazuje wyznaczniki dramatu zgodne z tendencjami epoki; Stosuje cytaty; Rozpoznaje cechy języka, stylu, stylizacji; Uzasadnia związek danego tekstu z kierunkiem artystycznym epoki: Sławomir Mrożek <i>Tango</i>.</p>	<p>Komentuje zastosowane cytaty; Określa stosunek autora do zawartego w dziele problemu (idei); Określa funkcję utworu w epoce; Wskazuje na podobieństwo motywów w różnych dziełach, w różnych epokach; Wskazuje miejsce dramatu w procesie ewolucyjnym tego rodzaju; Funkcjonalnie wykorzystuje wybrane cytaty: Sławomir Mrożek <i>Tango</i>.</p>
--	---	---	---	---